

SBP

STOWARZYSZENIE  
BIBLIOTEKARZY  
POLSKICH

6/2022

# PORADNIK bibliotekarza

PISMO DLA BIBLIOTEK PUBLICZNYCH, SZKOLNYCH I PEDAGOGICZNYCH

ALEKSANDRA ZAWALSKA-HAWEL  
WYKORZYSTALI SZANSE – ODNIEŚLI SUKCES

OLGA NOWICKA  
CZERWIEC FESTIWALAMI STOI...

BERNARDYNA BANAŚ  
„WIEM, BO CZYTAŁEM”. TURNIEJ BALLAD  
I ROMANSÓW ADAMA MICKIEWICZA

MARTYNA FIGIEL  
JÓZEF MACKIEWICZ – NIEZŁOMNY OREĐOWNIK PRAWDY



INDEKS 369594

WYDAWNICTWO  
NAUKOWE  
I  
EDUKACYJNE  
SBP

ISSN 0032-4752



# Wykorzystali szansę

## odnieśli sukces w MBP w Żorach

Aby uniknąć niebezpiecznego dla wszystkich wzrostu ksenofobii prowadzącej do biernego współistnienia lub wręcz izolacji nowych członków społeczności bardzo ważna jest edukacja obu stron, a przez to stopniowe włączanie imigrantów do społeczności, nawiązywanie dobrosąsiedzkich stosunków, a w efekcie wspólna budowa poczucia społecznego bezpieczeństwa.

Miejska Biblioteka Publiczna w Żorach im. Ottona Sterna prowadzi działania na rzecz migrantów od 2017 r. Wówczas rozpoczęła realizację międzynarodowego projektu „Migruj do biblioteki!”. Inspiracją do jego napisania był ówczesny kryzys migracyjny w Europie. Jego celem było otwarte podejście do wielo-



Fot. w artykule z archiwum biblioteki

z Litwy. To międzynarodowe przedsięwzięcie dofinansowane zostało przez Komisję Europejską w ramach programu Erasmus+ w wysokości 73 275 euro, a wśród rezultatów projektu znalazła się publikacja *Migrate To Library. Good Practices* dostępna w wersji elektronicznej pod linkiem: <https://mbpzory.pl/projekty/n,migruj-do-biblioteki>.

Projekt wniósł wiele dobrego do lokalnych społeczności i bibliotek biorących w nim udział, więc kiedy pojawiła się nowa możliwość finansowania działań na rzecz obcokrajowców, nie mieliśmy wątpliwości, że stworzymy nowy projekt. Tak powstał innowacyjny model wsparcia edukacyjnego „Twoja Szansa – Twój Sukces” zrealizowany w ramach grantu nr WER-19SZA0026 otrzymanego z projektu „Szansa – nowe możliwości dla dorosłych” realizowanego przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji (FRSE) w partnerstwie z Instytutem Badań Edukacyjnych (IBE) dofinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja w wysokości 566 118 zł. Czas implementacji projektu to 1 kwietnia 2021 – 30 kwietnia 2022 r., jednak z racji swego zaawansowania w realizacji nie obejmował działań na rzecz uchodźców wojennych z Ukrainy (biblioteka prowadzi dla nich dodatkowe działania).

W naszym mieście jeszcze przed wojną największą grupę stanowili Ukraińcy, mamy też sporo Mołdawian, Gruzinów i Południowych Koreańczyków. **Żory przyjęły (i nadal przyjmują) najwięcej repatriantów w naszym regionie i plasują się pod tym względem w ścisłej czołówce na Śląsku.** Są to polskie rodziny, które wbrew swojej woli zostały wywiezione w głąb Związku Radzieckiego i całe ich pokolenia dorastały poza granicami Polski w oczekiwaniu na to, że wrócą kiedyś do ojczyzny. Uczestnicy naszej grupy docelowej zostali rekrutowani z obcokrajow-

ców zamieszkałych w Żorach i okolicy. Byli to głównie Ukraińcy, ale znaczną jej część stanowili repatrianci z Gruzji i Kazachstanu, byli też migranci z Gwinei, Portugalii i Wietnamu. Warunkiem wzięcia udziału w testowaniu naszego modelu było ukończenie 25 roku życia, pozwolenie na pracę w Polsce oraz pomyślne przejście procesu rekrutacji i diagnozy zawodowej. Sporą część grupy stanowiły osoby w wieku produkcyjnym nie pracujące, choć posiadające prawo do le-

rozumowania matematycznego, umiejętności cyfrowych i rozwoju kompetencji społecznych. Aby zrealizować powyższy cel i przeprowadzić ponad pięćdziesięcioosobową grupę przez proces edukacyjny w sposób skuteczny, a zarazem atrakcyjny dla uczestników, podzieliiliśmy nasz model na pięć bloków tematycznych, związanych z życiem codziennym i stawianym przez nie wyzwaniom. Dotyczyły one: spraw urzędowych, poszukiwania pracy, systemu zdrowia



galnego zatrudnienia w Polsce. W przypadku repatriantów częstym problemem jest znalezienie pracy, która w pełni spełniałaby ich aspiracje ekonomiczne i zawodowe oraz pozwalałaby na rozwijanie kariery zawodowej.

Funkcjonowanie migranta w kraju pobytu oraz łatwość adaptacji do nowych warunków w dużym stopniu zależy od indywidualnych cech osobowościowych, ale także od czynników, na które migrant nie ma bezpośredniego wpływu lub ma wpływ bardzo ograniczony, gdyż stanowią one element kontekstu społecznego oddziałującego na funkcjonowanie migranta w kraju pobytu. Do najważniejszych czynników należy m.in. jego kapitał ekonomiczny, społeczny oraz kapitał kulturowy, do którego zaliczyć należy znajomość języka kraju przyjmującego, jego kultury oraz obowiązujących w nim przepisów prawnych. W takich okolicznościach w sposób oczywisty ujawniają się braki nawet w umiejętnościach podstawowych. Celem naszego modelu wsparcia edukacyjnego dla obcokrajowców było podniesienie poziomu umiejętności podstawowych jego uczestników w zakresie rozumienia i tworzenia informacji, zwłaszcza informacji użytkowej dotyczącej różnych sfer życia,

i oświaty, transportu, planowania i zarządzania budżetem, odżywiania oraz tożsamości. Uczestnicy podnosili swoje umiejętności podstawowe poprzez udział w ciekawych zajęciach teoretycznych i praktycznych, czasami „w terenie”. W czasie spotkań poznawali nowe słownictwo, przez co zwiększali szanse na podniesienie rozumienia tekstu, sprawność czytania i tworzenia informacji, którą mogli wykorzystywać przy wypełnianiu dokumentów aplikacyjnych czy wypełnianiu formularzy urzędowych. Poprzez używa-





nie różnych aplikacji i programów komputerowych znacznie wzrosły kompetencje uczestników w wykorzystywaniu technologii informacyjno-komunikacyjnych. Rozumowanie matematyczne wplecione zostało w planowanie budżetu domowego, jadłospisu czy trasy podróży. Ponadto zapewniliśmy indywidualne konsultacje i wsparcie ekspertów, którzy pomogli zrozumieć polskie prawo, znaleźć (lepszą) pracę, a nawet doradzali, jak założyć firmę lub wypełnić zeznanie podatkowe. Zadbaliśmy także o wsparcie motywacyjne, pomoc tłumacza i psychologa (który okazał się szczególnie potrzebny, gdy na Ukrainie wybuchła wojna). Z uwagi na specyfikę grupy docelowej bardzo ważnym celem modelu był wzrost kompetencji społecznych. Został on osiągnięty poprzez wspólne planowanie, uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych, wspólne wyjazdy, a nawet wspólne gotowanie. Dzięki takim właśnie działaniom poprawiliśmy komunikację interpersonalną, pracę w zespole, zdolność rozwiązywania konfliktów czy podejmowania decyzji. Obserwacja w warunkach rzeczywistych i symulowanych pozwoliła na bieżąco badać postęp w opanowaniu umiejętności praktycznych. Zweryfikowanie osiągniętych celów umożliwiła walidacja, do której każdy uczestnik mógł przystąpić dobrowolnie. Całość zakończył piknik pn. „Jestem twoim sąsiadem” w letniej czytelni biblioteki, gdzie było miejsce na podsumowa-



nia, podziękowania, wręczenie certyfikatów, degustację potraw i wspaniałą zabawę!

Zaprojektowany w ten sposób model wsparcia edukacyjnego pomógł obcokrajowcom w efektywny sposób w funkcjonowaniu w społeczeństwie oraz w kluczowych sytuacjach życiowych, a także stworzył podstawy do dalszego rozwoju. Nam, pracownikom biblioteki, projekt przyniósł wiele satysfakcji, która była owocem ciężkiej pracy obydwu stron.

Okazywana przy każdej okazji wdzięczność uczestników jest po prostu bezcenna:

- *Dziękuję organizatorom projektu „Twoja Szansa – Twój Sukces”. Za to, że cieszymy się życiem, że daliście nam możliwość poznania kultury, wartości i obyczajów Polski, za ciągłe wsparcie, zabawę z waszymi piosenkami i tańcami. Dzięki wam poznaliśmy drugą stronę tego niesamowitego kraju. Dziękuję, że zawsze tam jesteście (...) staliście się naszymi najbliższymi krewnymi.*
- *Dziękuję bardzo za tę szansę, którą nam daliście! To był wspaniały projekt i będzie nam go brakować...*
- *Dziękuję bardzo! Z wami moje życie stało się piękniejsze! Moje serce jest teraz z wami!!!*
- *Jestem bardzo wdzięczna za wspaniały projekt, za niesamowitą szansę, za wielki rozwój w doświadczeniu i poznawaniu siebie w nowej kulturze!!! Moje serce zostanie z wami moi ukochani!!!*
- *Dziękuję serdecznie!!! Super projekt!!! To był wspaniały czas!!!*
- *Bardzo dziękuję projektowi „Twoja Szansa – Twój Sukces”. To bardzo duża część mojego życia, której nigdy nie zapomnę.*

To tylko kilka wpisów zacytowanych z naszego projektowego pamiętnika. Większość uczestników deklaruje także, że nie wyobraża już sobie życia bez biblioteki.

Czy były trudności? Oczywiście, jak w każdym dużym przedsięwzięciu. Pierwszą z nich była pandemia, która spowodowała, że kilkakrotnie przesuwaliśmy termin rozpoczęcia testowania naszego modelu. Drugą natomiast to, że w miarę realizacji projektu, coraz więcej uczestników dostawało pracę i realizacja mogła odbywać się wyłącznie w godzinach wieczornych i w soboty. Żartobliwie mówiąc – sukcesy uczestników nieco skomplikowały organizację zajęć. Ale trudności są przecież po to, aby je przezwyciężyć!

Przy realizacji tego rodzaju projektów ważne jest, aby pamiętać, że procesy migracji nie sprowadzają się tylko do zmiany miejsca zamieszkania, lecz obejmują także zmianę przynależności i przystosowania jednostki do społeczności. Zmiana społeczności powoduje zmianę pracodawcy, przyjaciół, sąsiadów oraz różnego rodzaju więzi łączących jednostkę z daną zbiorowością. Dziś mierzymy się z tragedią uchodźstwa, które pozostawia w ludziach ogromne traumy. Wszyscy oni zasługują na naszą uwagę, szacunek i pomoc.

Aleksandra Zawalska-Hawel